

Я.А. Крошка

*Київський національний лінгвістичний
університет*

ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО „СІНЬХУА”

Державне інформаційне агентство Китайської Народної Республіки „Сінхуа” є однією із найпотужніших інформаційних агенцій міжнародного рівня та найбільшим у цій країні центром збирання і розповсюдження інформації¹.

Інформаційне агентство „Сінхуа” було створене у 1931 р. Спочатку воно мало назву „Агентство Червоного Китаю”, проте вже у січні 1937 р. було перейменовано на „Агентство Нового Китаю” (тобто „Сінхуа”)².

Після утворення КНР у 1949 р. „Сінхуа” отримало статус державного інформаційного агентства. Його штаб-квартира міститься в Пекіні. „Сінхуа” має відділення в усіх провінціях, автономних районах та містах центрального підпорядкування (загалом 31 філія). У більш ніж 50 різних китайських міст діють його офіси та корпункти, які підпорядковуються регіональним відділенням. Більш того, філії агентства діють також і у структурах Народно-визвольної армії Китаю, у спеціальних адміністративних районах Сянган та Аомінь, кореспонденти „Сінхуа” акредитовані й у провінції Тайвань³.

Інформаційне агентство „Сінхуа” відіграє у житті країни величезну роль. Ще з початку його створення ЦК КПК розглядало агентство як зброю для знищення капіталізму та побудови соціалізму. На своїх матеріалах агенція „виховує та єднає народ, викриває та знищує ворога, сприяє розвитку виробничих сил суспільства”⁴.

„Сінхуа” формально вважається органом Державної ради, однак оперативне керівництво діяльністю агентства завжди здійснювала комісія КПК з агітації та пропаганди (за винятком окремих етапів „культурної революції”, коли агенція підпорядковувалась „групі з культурної революції”)⁵.

Під час святкування 20-річчя агентства „Сінхуа” (1951 р.) завідувач відділом пропаганди ЦК КПК Лу Дін-ї підкреслював: „Журналістика – надзвичайно гостра політична наука. Говорити про журналістику окремо від політики – це практика буржуазії. Ми не повинні так робити. Публікувати повідомлення раніше чи пізніше або ж взагалі не публікувати – питання, яке необхідно серйозно обдумувати, виходячи з політичних міркувань. Перед кореспондентами та редакторами поставлено завдання двоякого змісту: перше – поспішати, друге – затримувати. Для передання одних повідомлень потрібно поспішати, щоб виграти час, а інші не мають публікуватись, їх потрібно затримувати... Тому наші журналісти мають знати нашу власну політику, пролетарську політику, народну політику, соціалістичну політику”⁶.

¹ Дьердь И. Через призму Пекина. – М., 1975. – С.42.

Зарубежная печать: Краткий справочник. Газеты. Журналы. Информационные агентства / Редкол.: Лосев С.А. и др. – М., 1986. – С.201.

Китай / Под ред. Цинь Ши. – Пекин, 1995. – С.116.

Офіційний сайт інформаційного агентства „Сінхуа” російською мовою / <http://www.russian.xinhuanet.com/russian/index.htm>

Уиткомб В. Современный Китай / Пер. с англ. И.В. Павлова. – М., 2006. – С.24.

² Світові мас-медіа: Короткий довідник для студентів Інституту журналістики / Упорядк.: Петрів І.Ю., Слюсаренко І.Ю. – К., 1999. – С.24.

³ Офіційний сайт інформаційного агентства „Сінхуа” російською мовою / <http://www.russian.xinhuanet.com/russian/index.htm>

⁴ Слободянюк И.Н. Печать Нового Китая. – К., 1958. – С.138.

⁵ Дьердь И. Через призму Пекина. – М., 1975. – С.42.

⁶ Слободянюк И.Н. Печать Нового Китая. – К., 1958. – С.138.

Торкаючись питання про зв'язок агентства „Сінхуа” з газетами, Лу Дінь-і відзначав, що „в нашій соціалістичній державі інформаційні агентства та газети – це єдине ціле, це зброя в руках робітничого класу. У них спільні інтереси, а їх відносини базуються на згуртованості, співробітництві та взаємодії”⁷.

Штат „Сінхуа” налічує декілька тисяч працівників. До „культурної революції” агенція мала своїх кореспондентів у більш ніж 50 країнах, проте вже у 1966 р. їх відкликали та направили на „перевиховання”, так само як і китайських дипломатів⁸. Агентство „Сінхуа”, як і вся китайська преса, у період „культурної революції” потрапило під контроль армії, більшість керівних посад у агенції обійняли високопосадові офіцери, проте, починаючи з осені 1971 р., ситуація змінилась і керівництво знову перейшло до цивільних осіб⁹.

Вже на початку 70-х рр. агентство знову почало відкривати свої бюро за кордоном. У 1972 р. його співробітники працювали у 40 країнах, навіть при представництві ООН у Нью-Йорку, де було акредитовано п'ять кореспондентів „Сінхуа”. Таким чином, агенція почала діяти і у США.

Зовнішньополітична хроніка китайських газет практично збігається зі змістом трансляцій „Сінхуа” іноземними мовами, проте з матеріалами на внутрішні теми все дещо інакше – вони піддаються обробці. Через це повідомлення „Сінхуа” носять препарований характер. На основі повідомлень іноземної преси та телеграфних агентств „Сінхуа” складає для керівництва та працівників інформаційний бюлетень „Цанькао сяосі”¹⁰, який відіграє важливу роль не тільки у роботі засобів масової інформації, а й у функціонуванні політичного апарату. Інформаційний бюлетень видається у трьох варіантах: перший – тільки для членів Політбюро, другий – для визначеного кола працівників, третій – для загального розповсюдження. Чим вужче коло адресатів, тим сміливіший підбір матеріалів, тим відвертіша інформація про події, які не вклались у рамки офіційної китайської доктрини (зокрема, у випуску „Цанькао сяосі” для ширшого кола жодного слова не надруковано про зникнення Лінь Бяо та про скасування параду 1 жовтня 1971 р.)¹¹.

Починаючи з 1972 р., найбільша кількість матеріалів стала присвячуватись міжнародним темам, особливо зовнішнім зв'язкам Китаю, що засвідчило перехід від самоізоляції періоду „культурної революції” до контрольованої відкритості. 138 повідомлень було присвячено візитам закордонних делегацій та політичних діячів різних країн світу до Пекіна, 41 – поїздкам китайських представників за кордон, 40 – різноманітним подіям дипломатичного життя (раути, візити послів тощо), 17 – міжнародним спортивним зустрічам, в яких брали участь і китайські спортсмени.

Слід підкреслити, що агентство „Сінхуа” освітлювало не тільки ті події, які відбувались у державах Азії (зокрема, ситуація у країнах Індокитаю, бойові дії у В'єтнамі, Камбоджі, Лаосі та ін.), а також проявляло інтерес і до суспільно-політичного життя держав Європи та Америки (найчастіше у повідомленнях „Сінхуа” цитувався Помпідю та інші французькі лідери). Китайська служба інформації повідомляла і про зустріч президента Франції Жоржа Помпідю з прем'єр-міністром Великобританії Едвардом Хітом, яка відбувалась у 1971 р., і про боротьбу „народу Північної Ірландії”, і про бюджет Великобританії („Сінхуа” відзначило, що він засвідчив „економічні труднощі” цієї країни)¹². Агентство „Сінхуа” інформувало і про прибуття до Китаю президента США Річарда Ніксона 21 лютого 1972 р. Проте китайська преса, крім офіційних протокольних повідомлень та фотографій, ніяких своїх коментарів не публікувала. Інфо-

⁷ Слободянюк *И.Н.* Печать Нового Китая. – К., 1958. – С.139.

⁸ Дьердь *И.* Через призму Пекина. – М., 1975. – С.43.

⁹ Там само. – С.44.

¹⁰ Там само. – С.44.

¹¹ Там само. – С.44.

¹² Там само. – С.91.

рмачію про перебіг візиту американського президента та про його спеціальні заяви для друку могли отримати у Китаї лише читачі „інформаційних бюлетнів”, більшому колу читачів доступ до інформації був закритий¹³.

Головною вимогою у роботі „Сінхуа” залишається чітке відображення поточної політичної лінії партії. Велике значення надається добору епітетів, які стосуються того чи іншого лідера, а також місцю, на якому даний лідер має перебувати у списку учасників урочистих або офіційних подій¹⁴.

Сама структура агентства свідчить про надмірну централізацію китайської системи інформації: хоч відділення „Сінхуа” діють у кожній провінції, проте жодною з них матеріали самостійно не публікуються. Провінційні бюро після збору повідомлень персилають їх до пекінського центру, де й ухвалюються рішення щодо їх розповсюдження. Обласні бюро транслюють єдину програму, ухвалену центром. До редакцій місцевих газет та радіостанцій також надходить уніфікована в центральному офісі „Сінхуа” інформація. Це є гарантією того, що кожний китаєць у будь-якому куточку країни читає та чує практично одну й ту саму інформацію. Але й цього керівництву ЦК КПК видається замало, час від часу на адресу провінційної преси з боку комісії партії з агітації та пропаганди лунають звинувачення у „неповному” передруковуванні матеріалів з центру та зосередженні уваги на місцевій тематиці.

До 2008 р. агентство „Сінхуа” мало свої відділення вже у 105 країнах світу. У Сянгані, Мехіко, Найробі, Каїрі, Парижі та Ріо-де-Жанейро було створено головні відділення та редакції, які мали право на пряму передачу інформації відповідно на Азіатсько-Тихоокеанський регіон, Латинську Америку, Африку, Середній Схід та держави, в яких офіційними вважаються французька та португальська мови¹⁵.

Агентство „Сінхуа” надає китайським та закордонним споживачам такі послуги: цілодобово передає новини китайською, англійською, французькою, іспанською, арабською, російською та португальською мовами; щоденно розповсюджує всередині країни та за її межами економічну інформацію китайською та англійською мовами; щоденно передає 120 фотоматеріалів та 12 матеріалів у вигляді діаграм; забезпечує близько 300 телевізійних станцій аудіо- та відеопродукцією; надає величезну кількість ексклюзивних та спеціальних репортажів¹⁶.

Агентство „Сінхуа” для надання своїм передплатникам інформаційних послуг використовує такі технічні засоби, як супутникове радіомовлення, спеціальні лінії передач, Інтернет та багато інших. Передплатники можуть обирати будь-які з них, виходячи зі своїх потреб та конкретних умов. Одночасно агентство надає передплатникам устаткування зв'язку та програмне забезпечення, яке дозволяє їм отримувати новини, економічну інформацію або ж фотоновини, які передаються агенцією.

„Сінхуа” є членом ряду міжнародних організацій засобів масової інформації. Його вплив у міжнародних інформаційних колах постійно зростає. На даний час агентство уклало угоди про обмін інформацією комерційного та некомерційного характеру, про технічну взаємодію з інформаційними агентствами та іншими засобами масової інформації більш ніж 110 держав. Агенція також підтримує відносини з цілою низкою закордонних інформаційних організацій.

Однак не слід перебільшувати та абсолютизувати роль перетворень у китайських засобах масової інформації. Так, зокрема, економічна та соціальна тематики, попри гостроту проблем, не представлені належним чином у репортажах та публікаціях „Сінхуа.” Це засвідчує неготовність китайського керівництва продовжувати процеси демократизації друку через побоювання втрати контролю над ним. У 2008 р. на офі-

¹³ Дьєрдь І. Через призму Пекина. – М., 1975. – С.85.

¹⁴ Так само. – С.44.

¹⁵ Офіційний сайт інформаційного агентства „Сінхуа” російською мовою / <http://www.russian.xinhuanet.com/russian/index.htm>

¹⁶ Так само.

ційному сайті агентства „Сінхуа” з’явилися повідомлення про те, що агенція запровадила правила для закордонних новин. „Сінхуа” опублікувало інформацію, в якій іде мова про „фільтр” для тих інформаційних повідомлень, які будуть надходити з-за кордону. Інформація не повинна суперечити положенням Конституції країни або ж ставити під сумнів національну єдність та суверенітет, містити в собі пропаганду окультизму, а також розпалювати міжрасову або міжнаціональну ворожнечу. При цьому передплата на новини інших закордонних агентств або видань, їх самостійний переклад і розповсюдження заборонені та караються суворими штрафними санкціями. Якщо ж іноземне агентство порушить закони КНР, тоді „Сінхуа” має право відмовитись від його послуг. Взагалі прагнення до тотального контролю інформаційного поля через жорстку цензуру завжди було властиве китайській владі.